

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadóhivatal:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetés, hirdetmény, nyilttér és egyéb felszólalás.

Ismeretlen kéztől és névtelenül érkező közleményeket nem adunk ki.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 15 fillér. Többszöri hirdetésnél árkedvezmény. Nyilttér sora 50 fill.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben postautalványon eszközölhető. Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Szent István napján.

Kilencszáz esztendeje elmúlt már, hogy a Duna-Tisza síkján és a Kárpátok bérezkoszoruzta tájain letelepedett magyar nemzet, szaktíván ázsiai szokásaival, az európai népek közé sorakozott és részvétét abban a nagy szellemi áramlatban, a melynek magját Krisztus ültette el az emberiség lelkébe s a mely legerőteljesebben az európai népeknél jelentkezett s az európai polgárosodás formájában esucesodott ki az elmúlt századokban.

Ebbe a szellemi áramlatba, a kereszténységbe Szent István vezette be a magyarságot az ő radikális, törhetetlen szellemével, mert ő egy gondolatnak élt s ennek az egy gondolatnak akarta meghódoltni az egész világot. I. István királyban megtestesült a középkori mély alázatos kereszténység, ő papja, királya, próféta népeinek, az ő hitéből és buzgalmából milliókra áradt ki az élet.

A középkori kereszténység olyan emberek vallása volt, a kik mélységesen átértékelték azt az igazságot, hogy a végtelennel szemben senki sem gazdag, mindnyájan koldusok vagyunk s boldogulásunkhoz egyedüli út az Isten kegyelme, erre pedig az ima és az erény juttat bennünket.

Sajátságos vegyülete volt ez a kor a frissességében lévő nyers erőnek, a hősiesség, elszánt bátorságnak és a sirásig ellágyuló szívnek. Oroszlán bátorságával harszó hősök gyöngéd bánkodást éreznek bűneik fölött s az engesztelés szellemét fokozza kivált az a hit, hogy az első ezredvéggel véget ér a világ. Ezért az egész kereszténységen végig vonaglott az önsanyargatás vágya.

Nekünk a késő, elpuhult kor gyermekeinek, a kiket természetességünkben is kivetkőztetett a prudencia (magyarul álszemérem) nehéz megértetünk azt a kort, a mely úgy találta helyes-

nek, hogy a maga meggyőződése után életének minden tüzével törekedjék és ennek az egy gondolatnak éljen egész lelkéből. De ha nem értjük is meg, méltányolnunk kell azt a kort, a melynek törhetetlen hite szülte a hősiességet, az erény termékenységet, a jellem erejét és ezek a nagy tulajdonságok azóta nagyon megfogyatkoztak a világon, annak világos bizonyosságául, hogy ezek a nagy dolgok mind az eleven hitben gyökereznek és arról levágva elfonynyadnak. Hogy is mondotta Jézus: „Gyümölcsöikről ismeritek meg őket. Vajjon szednek-e a bojtortánról fügét, vagy a túskebokorról szednek-e szőlőt?”

Az az egységes lelki erő, a mellyel a magyar nemzet Szent István idejétől fogva föllép, áldásos hatásait századokra érzeti és ezért volt könnyű még a mongol pusztitást is rövid idő alatt kihevernünk, míg a mohácsi vész óta pártokra szakadt és szellemében megbomlott magyarság maig sem tudta kiheverni annak következményeit és mindaddig nem is fog teljesen fölépülni sebeiből, míg ismét egységes nem lesz lelkében, szellemében az egész magyarság.

Hogy éneklí Köleseynek is Zrínyi dalában a kor tespedését siratva:

„Völgyben ül a gyáva úr s határa
Szűk köréből őse saslakára
Szédeleg, ha néha föltekint”.

S azután milyen lemondással küldi el a hősi nép után tudakozódó vándort:

„Vándor, állj meg! Keres volt anyja vére,
Más fáj állott a kimúlt helyére
Romlott fővel, gyáva, szívtelen . . .
A diéső nép, mely tudott izzadni
S izzadásért hősi bért aratni
Névbem él csak, többé nincs jelen!”

Ilyen keményen szól a költő ítélete a tespedő népről, a melynek nincsenek többé eszméi, csak napról-napra tengeti életét, a mely nem törekszik többé nagyra, hanem diestelen lemondásba merül.

A mult hét egyik napján, amikor rendes délutáni sétámra indultam, Igló felől érkezett ide egy fogyatékosan öltözött hét tagu vegyes kis társaság, melynek ismeretlen vezetője így szólított meg. Tisztelt Uram! . . . engedje meg, hogy bemutatkozhassam. Gerő Ferenc színgigazgató vagyok, — majd könnyed kézmozdulattal társaira mutatott — ezek pedig a társulatom tagjai: a primadonna, a hős szerelmes, a női szende, a bonvivant, a kedélyes apa, burleszk, komikus stb. stb. — A kölcsönös bemutatkozás után lázas kíváncsisággal kérdé tőlem: Sok-e itt az intelligens vendég? . . . Erdemes-e Iglófürden felülmünk Thalia templomát? . . . Oh igen, felelém biztató mosollyal, nagyszámu intelligens közönség idözik jelenleg e fürdőtelepen, mely szeret művelzetekben gyönyörködni.

Oh kérem, felelt sörtödötten egy aszaltszilva képü s pergő rokka nyelvű hölgy: „Mi a legfinyasabb igényeket is képesek vagyunk művészi magas színvonalon álló előadásainkkal kielégíteni! . . . mely energikus kijelentést a buffó mélyhangú szatirikus habotájával igyekezett a maga értékére leszállítani! — Erre magam is zavarba jöttem és az önéretes kis csapatot egyenesen a fürdőgondnokhoz utasítottam alaposabb tájékoztatás végett.

No! de aztán szerettek is ezek nekünk olyan ritka művelzetet, amilyenben eddig aligha volt részünk ez életben? . . . Négy előadásra, bérletet nyitottak. A bérlet előnyeiben mindenki részesedni óhajtván, ugyancsak gyorsan szétkapkodták a bérletjegyeket. Lázas érdeklődéssel és kíváncsisággal törte magát mindenki a bemutatkozó előadásra. S amikor az előfüggöny felgördült és a primadonna fölig nyitotta ki piros piczi száját és nyikorogni kezdett valamit az orra alatt, mint a roszdás ócska zár . . . hát a nagy közönség idegesen szökött fel helyéről s elhagyni készült a termet; — de szerencsére épen a legjobb pillanatban lépett be a színtérre egy fogatlan, vaskos termetű naiva, kinek már egyszerű megjelenése is falrengető kacagásra ragadta a felbőszült közönséget, helyrezökentvén nagy nehezen az európai békés egyensúlyt s így keserű derűtség között bár, de mégis végig élvezhették valahogy az egybevágó kínos előadást. — A második előadásra nem voltam kíváncsi! . . . A harmadikra azonban, mivel „A csókon szerzett völegény” operettet adták, az egész fürdő közönség egybe-

Mi ennek az oka? Miért sikertelen a magyarnak minden nagyra törekvése? Miért szomorú a magyar nóta, immár négyszáz esztendő óta? Azért, mert egymást marjuk s ha van egy, a ki egy fejjel magasabb közülünk a többinél, azt pártoskodásból, irigységből igyekszünk lenyomni, a helyett, hogy követnők őt. Hiányzik a szellemi egység, százfélé huzunk. Pedig az ilyen jelenség haldokló népek sajtósága.

Mi pusztította el az erős lengyel nemzetet? A pártoskodás, az egység hiánya, az, hogy mindig akadt köztük, a ki inkább idegennek hódolt, mint saját nagyjainak.

Sok hasonló jelenség van nálunk is, ha még eddig nem is vittük annyira, mint a szerencsétlen lengyelek.

Mikor kiváló és nagyszívü emberek népünk anyagi és erkölcsi pusztulását látva, elhatározzák, hogy gátat vetnek ennek, hogy minden megmaradt erőt összegyűjtve igyekeznek ezt a szerencsétlen nemzetet keresztényi alapon újjáalkotni s a modern eszmék befogadására gazdaságilag és erkölcsileg megerősíteni, hogy az új eszmék eleven ereje össze ne roppantsa, szét ne züllessze ezt a teljesen készületlen, gyermeknépet és ne kerüljön idegen kalmárok ebrudjára a maga gyermekded bizalma és együgyűsége miatt, akkor az ilyen népműtő törekvésekben nemcsak a magunk módja szerint részt nem veszünk, hanem talán a fölött ezivakodni is ráérünk még, hogy a keresztény szót „t” vagy „ty” betűvel kell-e írni? És keresünk rá mesterseges okokat, hogy mikép különbözhessek el magunkat valami klnai választófállal magyar testvéreinktől, a kik még abban is testvéreink, hogy hisznek a Jézus Krisztusban. Pedig azon kellene törnünk a fejünket, miképen lehetne a különbségeket főkról-fokra eltüntetni és kiegyenlíteni, hogy a mint régen volt, ismét egyek legyünk Isten és a világ előtt.

sereglett, hogy gyönyörködhessék a világ hetedik csodájában. No, de ez az előadás aztán dusan kárpótolt is bennünket haszontalanul kidobottak vélt pénzünkért, mert ebben az operettben remek alakítással és szeniális furfanggal adták elő egyszerre: Bánk-bánt, Hamletet, Vik Lászlót, Rigolettát és Szigetvár ostromát szünni nem akaró tapsvihár között.

A bérlet szerencsétlen lezajlása után mindenki nyugalom után áhitozott! . . . Igen ám! . . . csak hogy az „Anna-bál”-ra már régen be volt harangozva s ezt meg kellett tartani. Meg is tartották két nap mulva és fényesen sikerült. — A bált, egy kiváló gonddal előkészített nagyszabásu hangverseny előzte meg, melynek első számát Dóczy József hírneves népdal- és zeneköltő szabad előadása töltte be: „Hogy terem a magyar nóta?” című kérdésről értekezvén. Remek népdalai közül Edes Elemérné urhölgy énekelt el néhányat élénk temperamentummal és nagy vervevel, Pogatschnigg Guidó temesvári zeneakadémiai tanár szabatos kísérete mellett. Ezután Bokor Malvin k. a. olvasta fel legújabb novelláját; majd Szénffy Zoltán, Cservenka Károly és Benigny Gyula adták elő zongorán, hegedűn és gordonkán művészi tökélyvel Schubert egyik gyönyörű „Trió”-ját. — Szabó Endre ismert jeles költőnk pedig igen érdekes verses felolvasásban ismertette, hogy honnan származik ez a közmondás: „Annyira van ide, mint Makó Jeruzsálem-től!” — A következő számot egy bájos szép leány, Kaplány Böske k. a. töltötte be distingváló gyönyörű zongorajátékával. Befejezésül Dóczy József ur szavalt el mély érzéssel: „Liliom Klári” című népballadáját. A nagy közönség hálásan és bőségesen tapsolt minden egyes szám után, a mit egyébként a kitünő szereplők méltán ki is érdemeltek. — Az élvezetes hangverseny sikerét az ügyes és tapintatos rendezőnek: dr. Groó Béla fürdőorvos urnak köszönhetjük, a ki igen sokat fáradozott annak létrehozásán.

Vasárnaponként délelőtt 11 órától 12-ig Szell Ödön fürdő-igazgató ur szokott ingyenes látogatott gyermekbálokat rendeztetni, melyeken rendszeren az egész fürdő közönség gyönyörködik az ártatlan gyermekesereg kedélyes multságában.

De bőven kivesszük részünket a tanulságos kirándulásokból is, egymásután keressük fel: a Magas Tát-

TÁRCZA.

Fürdői levél.

Iglófürdő, 1909. aug. 6.

Kedves jó Batyjak!

Különös természete az a magyar embernek, hogy még a mennyei paradicsomban sem érzi és találja magát olyan jól, mint megszokott édes otthonában! . . . Hazahazasír a lelke össze-vissza esőkolni, ölelni kedves hozzártatózóit és atyafiait, kezét szorítani sok jó barátival és ismerősivel, megnézni a műhelyt is, hogy rendben van-e már a járom? . . . s bekukkanni a bográcson tanyák derűs köréibe, ahol vígan lobog a tűz, pirul a dusan megázott pirítóskényér, sístereg a szalonnaszirba zúditott vöröshagyma, ínycsiklandóan párolog a paprikás borjupörkölt és vidáman sziporkázik a kötekedő élezelődés, mely sűrű koczingtatás közben beparfimirozza a kedélyes barátikör hangos légkörét.

Miután pedig magam sem vagyok külömb a „Deákné” vásznánál, azért bevallom nektek nyíltan és őszintén, hogy biz én, már megelégedtem ezen a drága vadregényes paradicsomi vidéken élvezett fürdetést és mosdatást! . . . a gondtalan életet és a boldog semmittevést! . . . de különösen meg szerény erszényem gyászos sorvadását és végkimertülését! . . . Azért haza, hazavágyom közbületek, ahol polgáriassabb és egyszerűbb, de pezsgőbb az élet s esengőbbek a dalok! . . . Haza, abba a sokak által olyan gyakran érdemetlenül legucsomolt poros és piszkos kis városkába: Rimabatyiba, hol a kanyargó Rima partján „kétszer nyílik az akácza virága” és futva jönnek s futva mennek a habok! . . . Ahol nekem minden fűszál, kavics, göröngy s bokor gyermekkori jó ismerősöm s ma pedig hajlott koromban mind a sirig szeretett békés otthonom! . . .

Pedig hát ezen balzsamos levegőjü gyönyörű szép Iglófürden nap-nap mellett úgy fürdik itt az ember a sok fene fényes multságban, mint otthon a bizalmas veréb az utca porában. No de aztán az is igaz, hogy egyik után sem marad madnapos ize az ember szájában! . . .

Talán nehéz kérdések ezek és talán nem is időszerűek, de ezen a napon, a mely a keresztény magyarság nemzeti ünnepe, mindenestre megszívlelésre méltók.

A világtörténelem számtalan példát szolgáltat arra, hogy a pártoskodó, szellemükben meghasonlott nemzeteket elsodorja az események árja és csak a nevük maradt fenn intő például azok számára, a kiket a jövőben hasonló sebek marnak, hogy azokat igyekezzenek minél előbb és minél alaposabban begyógyítani.

Jóllehet minden okos és művelt ember abban látja a végső célt, hogy az egész emberiség megértse egymást és nyelv, szín ne alkossanak akadályt az általános testvériség hódító ereje előtt; de azért úgy hiszem, még sem tartozunk azok közé az ábrándos lelkű, holdvilági emberek közé, a kik ezt a közel jövőben hiszik megvalósíthatónak, a mi talán egy-két ezredév nyílt kérdése lehet és azért megmaradunk a mai alapon, vagyis első sorban a magunk szegény sanyargatott, elszigetelt magyarságát igyekezünk megmenteni, hogy ez a „népek oceánján hullámtól vert sziget” az összetartás és egyetértés révén megerősödjék még újabb századokig megállhasson a hullámok árjai között.

Az volna a nagy ember, a ki ezt a megszakadt szellemi, lelki egységet képes volna köztünk helyreállítani. Ilyen prófétát küld-e nekünk az Úr, a ki a pártoskodások forgatagából kivezessen bennünket? De van-e bennünk minden részről annyi önmegtartóztatás, hogy követni tudjuk őt és kedvelte, de téves eszmékről, szavakról le tudunk-e mondani? Vagy külön érdekeink tartanak vissza az igaz és helyes uttól? Vizsgáljuk meg magunkat, az önismeret féltája a javulásnak. De a féltaton ne álljunk meg s ha meg lesz szívünkben az igaz törekvés ez eszme után, akkor megérdemljük, hogy megszüljessék az a próféta, a kit az Isten fölken arra, hogy magyar népét egyesítse. Másként legjobb óhajításunk is elérhetetlen vágy: utópia marad.

Hasson át bennünket az a mélyes, igaz belső keresztény érzület, a mi első királyunk lelkét áthatotta és akkor ne nézzünk se jobbra, se balra, csak haladjunk a helyesnek ismert uton előre és az igazság lelke olyan erőt ad nekünk, a mi előtt elhárul minden akadály és ledől majd minden választófal, hogy egy legyen és nagy legyen a magyar, mint az volt Szent István korában.

A kivándorlók figyelmébe. A belügyminiszter legutóbbi egy rendeletet adott le az összes törvényhatóságokhoz, melyet a nagy közönség érdekeinek megóvása végett észszerűnek tartunk legalább kivonatban közölni. A kivándorlásról szóló új törvény ugyanis f. évi szeptember hó 1-én lép életbe, s így önként értekezésként ezen törvényben megállapított korlátozások azon egyénekre is kiterjednek, a kik utlevelüket e törvény életbe lépése előtt kapták, de még ki nem vándoroltak. Elrendelte tehát a minister, hogy az ilyen egyének utlevelüket kivándorlásra f. évi augusztus hó 31-ike után e ak abban az esetben használhatják fel,

rát, Lőcsét, Rittenberget, Bolondköt, Márkustorrást, Jávort, a Tiroler-Grundot, Ördögfej és Pokolhegyet stb. stb. festői szépségű kiránduló helyeket. Utközben és a pihenő helyeken pedig csak úgy dől egyikünkben és másikunkban a trétás „Galgenhumor” jóízűen meg-megkacagatva a kirándulató társaság tagjait.

Azonban a legutányosabb és a legélvezetesebb multságokkal és szórakozással halmoz el bennünket Iglófüred bájdalu paesirtája, Kordin Mariska k. a., a magy. kir. opera hívatott művésznője, aki hetenként kétszer is óraszámra gyönyörködte, elbűvöli s magával ragadja szívünket-lelkünket, behízelgő iskolázott hangjával és a magasban vibráló gyönyörű trilláival. Szintén többször és áhitattal gyönyörködhetünk Gáspárdy Katinka k. a. bravuros technikával előadott művészi zongora játékaiban is, ki oly mesterial tudja előadni darabjait, hogy azokkal teljesen lebilincseli a közfigyelmet és az ábrándok világában ringatja el az érző lelkeket.

Majd f. év augusztus hó 3-án az Igló városában tartott szepesiek lélekemelő kongresszusát is jóleső érzéssel élvezhettük végig, melynek közgyűlésén nyíltan és őszintén dokumentálva lett: hogy a szepesi Zipzerek nem gravitálnak sem a Pánszlávokhoz, sem az Altdeutschokhoz, hanem ők a magyar hazának mind a sűrű hű fiait kívánják maradni s annak felvirágoztatásán hathatósan közreműködni. A kongresszus befejezése után nagy bankett, fényes bál következett, melynek sikereit leírni lehetetlen, mert az egy tündéri álom volt.

Augusztus hó 4-én Iglófüred is koszoru és zászlódiszt öltött, mivel délelőtt úgy 10 óra tájban hintókon és hosszú szénás szekereken ide is kizarándokoltak a kongresszus tagjai közül mintegy 200-an, kiket a fürdőigazgatóság magyaros vendégszeretettel fogadott. Mikor a hosszú kocsiorsó első hintója a diadalkapuzhoz ért, a katonabanda rágyújtott a Rákóczi-indulóra, az ünnepi díszben kirukkolt fürdőközönség pedig frenetikus tapsviharon tört ki, együtt ünnepelve a derék Zipzerekkel. Délelőtt 11 órakor a vendégek tiszteletére — katonazene mellett — kedélyes villásreggelit rögtönzött az igazgatóság az Üstökös-téren, majd egy órakor kintűnő közebed, este pedig fényes bál volt, mely a késő éjszakába is benyúlt.

Szóval van itt, volt itt s lesz itt dinom-dánom

ha abban a lakhelyük szerint illetékes utlevél kiállító hatóság. — vármegyénkben az alispán — igazolja azt, hogy az utlevél tulajdonosa a kivándorlásban az 1909. évi II. t.-cz. 2. §-a szerint korlátozva nincsen. Ennek igazolása pedig, a községi előljárásnál előterjesztett kérelem alkalmával felveendő jegyzőkönyv és okmányok alapján, az alispán által az utlevélbe vezetendő záradék alakjában történik. S nehogy az érdekeltek utlevelük záradékolása nélkül utra keljenek, s e miatt hátrányoknak legyenek kitéve, intézkedett a minister, hogy ezen körrendelete a legszélesebb körben azzal tétessék közzé, hogy mindazok a kivándorlók, a kiknek f. évi szept. hó 1-ő napját megelőzőleg korábban kiállított utlevelé a megjelölt záradékkal ellátva nincsen, ezen időponttól kezdődőleg a csendőrhatságok által utjukban feltartóztatva és visszautasítva lesznek. Óva intünk tehát mindenkit, hogy mielőtt kivándorolna, mutassa be megvizsgálás végett utlevelét a községi előljárásnak, mert ezen mulasztásokból kifolyólag szenvedett idő- és pénzesztéseségeit magának tulajdoníthatja, de különben is oly nagy mostanában a munkahiány Amerikában, hogy igen esekély azoknak száma, a kik az itthonról gyakran drága kamatra felvett pénzen, szebb jövő reményében kivándorolnak, s ott nagy nehezen és rövid időre keresves munkához jutnak.

Válasz a „Nyílt levélre”.

E lapok hasábjain egy hozzáim intézett „Nyílt levél” jelent meg. Nem tudom, de nem is kutatom, ki írta, hanem a levél tartalmából bátran következtethetek arra, hogy az illető nem fiatal ember, hogy a közügyek iránt még ma is érdeklődik s hogy a multnak emléke s az ideák iránti érzék még nem halt ki kebeléből.

Hogy nem lehet fiatal ember, bizonyítja az, hogy nemcsak emlékszik a 25—30 év előtti állapotokra, hanem ezekben tevékeny részt is vett, mert hiszen elenesetben nem jajdulna fel, midőn a tespedő jelent a lelkes és alkotni tudó multtal összehasonlítva.

Mert bizony akkor egészen más volt városunk társadalmi élete. E kornak köszöni létrejöttét a paedagógiai kör, a tüzoltó testület, a dalárda, a koresolya-egylet, a műkedvelő társulat és az uszoda. És míg ezek egyike itthon kedélyes és olesó szórakozást szerzett a nagy közönségnek, vagy pedig jótékonyágának és áldozatkészségének adta e város kebelében és azon kívül maradandó jelét: addig másika városunk hírnevét és dícsőségét hirdette, nemcsak megyénk határain belül, hanem azon kívül is széles e hazában. De ezek mellett a legjótékonyabb hatása az volt, hogy a külföltre rangú és körü lakosait városunknak, felekezeti különbség nélkül egyesítette s mintegy lerontotta azon választófalat, mely az embert az embertől, a polgárt a polgártól elválasztotta.

És most hogy állunk e tekintetben. Alig egy-két testület él és működik, míg a többi sorvasztja a közönyt, vagy — mint a legtöbb — lethargicus álomban szendereg.

Ez álom nyomja ma is az egykor országosan megkoszorozott dalárdánkat is.

Pedig ha városunk mai társadalmi erőit a multtal összehasonlítjuk, óriási különbséget találunk a két időszak között. Hiszen intelligentiánk számban és erőben megnövekedett. Az az életerős polgárság ma is él, s egyesek vagyoni állapota, ha változást szenvedett is, de az anyagi erő és képesség meg van azokban, kik szorgalmuk folytán előnyös helyzetbe jutottak. A physical és szakképzettség sohasem állott a dalművészet terén oly magas fokon, mint napjainkban.

És mégis pihenünk az elődök által szerzett babérokon, összedugott kézzel, lehunyt szemekkel mint azon örökös, ki szülei elköltözése után az ezek szorgalma által szerzett nagybirtok értékét s jövedelmét nemcsak fokozni nem akarja, de stoicus hidegvérrel nézi, miként

ezután is bőven! . . . de Durbincs sógorral szólván: ögye meg a tene, őrli is a bugyellárist erősen, melynek bőséges tartalma mind a *Molnár* garatjára kerül, aki vendéglős létére elengedi ugyan az őrli vámot, mert hát busásan visszakerül neki a réven kamatnak-kamatjával együtt.

Hát igaz-igaz, hogy itt sok a mulatozás, ismerkedés, barátkozás, klikkek szerinti társulás és kimért érintkezés; — meg azután élető is, egészséges is ez az iteni balzsamos jó levegő, kintűnő a tej és a vaj, aczélzó és üdítő a hidegvízúra s paradicsomi szép a vidék környöskörül; de azért mindezek dacára az én szívem mégis csak hazavágyik a magamszörű emberek közé, a hol bensőségesebb a szeretet, természetesebb az együtvartozandóságok rokonérzete, keresetlenebb az igazi bátárság, szóval, a hol reális az emberi élet és nem bolygó hídérczfény, a mely csak csalogatja és bolondítja a hűszékeny embert a moerasar ingovány felé.

De azért halátlan sem akarok lenni e jól berendezett gyönyörű szép földő iránt, a hol jól éreztem magam és megfejelttem az egészségemet is annyira, hogy a tíz havi lélekölő munka küzdelmének újult erővel nézhetek ismét a szeme közé; — a hol olyan sok szép természeti tündérképben volt alkalom gyönyörködhetni, de a melyek közül nekem a legkedvesebbnak tetszett, a hol naponként 3-szor 4-szer megfordultam s mindannyiszor megcsodáltam annak természetes pompáját és most fájó szívvel mondom ennek a kedves „Üstökös-tér”-nek istenhozzádot:

Bicsú az Üstökös-tértől! . . .

Te beszédes magány! . . . álitat temploma! . . .

Te, a természetnek bübájos szent helye! . . .

Mély megilletődéssel buszozom téled ma

S fájón rezdül meg a szívem s lelkeim bele.

Bevallom, a midőn el kell válnom téled,

Hogy eszűgödtem lelkeimben reményt te gyújtottál,

Azért hálás szívvel mondom: „Isten veled!”

S százszor köszönöm, hogy meg is gyógyítottál.

S mielőtt itt hagynám balzsamos téredet,

Megnézelök még egyszer! . . . S híven lerajzolom

Szívem középebe oltáros képedet! . . .

S aztán soká! . . . soká! . . . buzgón imádkozom.

Türkölly József.

apad ez gondatlansága miatt napról-napra, míg végre teljesen elenyészik.

De tapasztalhatunk még más sajnálatraméltó jelenségeit is.

A társadalmi erők életrevalóságát, az ebben működő különféle intézmények tartósságát más városokban az mutatja, hogy ha egyik-másik a dícsőség magas fokára jutott: a kivivott diadalból annak egyes tagjai új erőt merítenek s féltékenyen őrzik az intézmények jó hírnevét s az utódok teljes szívvel és lélekkel törekednek nem elhomályosítani, hanem ragyogóbbá tenni azt és új babérokat szerezni.

Nálunk ez teljesen meg van fordítva. Elég legyen erre például felhozni dalárdánkat. — A miskolci diadal után huzamos ideig pihent, a fiúmei és a milleniumi győzelem óta nem adott életjelt magáról.

Pedig ez utóbbira vonatkozólag a következőket olvassuk a „Pesti Hírlap” 1896-ik évi 225-ik számában:

„Annál fényesebb sikert aratott a két ezután következő dalkör: az *egri daloskőr* s a *rimaszombati dalárda*. Két igazi elite-csapat, amaz *Lányi Ernő*, emez *Váry János* vezérlete alatt. Pompás hanganyagok, izléses előadás. — A közönség alig győzött tapsolni a két dalkör előadásának, mind a kettő a Kassainak méltó versenytársa és bátran osztozhatik azzal a siker oroszlánrészében.”

És mind e mellett, ha egyeseknek eszükbe nem jut, hogy első nagyobb diadalának e hóban volt 25 éves évfordulója, még talán az sem jut eszünkbe, hogy ilyen intézményünk is volt valaha.

Vajha azon mozgalom, mely városunkban a dalárda újjászervezése körül megindult, s a mely a megpendített eszmét, mely már eddig is széles körben talált visszhangra, megvalósítaná s egyhangu társadalmi életünknek ezen intézményét új erőkkel gyarapítva új és tartós életre kelne!

Én hiszem, hogy meg fog történni.

Bodor István.

Szabályrendelet a gazdasági munkás- és cselédlakásokról.

A vármegye fontos szabályrendeletet alkotott a gazdasági munkás- és cselédlakásokról, melyet esekélyebb módosítással a minister is jóváhagyott. Mivel a jóváhagyott és így már életbe lépett szabályrendelet a cselédtartó gazdákat és a cselédeket illetőleg fontos intézkedéseket tartalmaz, azt közérdekű voltánál fogva egész terjedelmében közöljük:

1. §. Minden földbirtokos, bérlő vagy gazda, a ki az 1907. XLV. t.-cz. 1. bekezdésében meghatározott gazdasági cselédet alkalmaz, köteles minden nős, illetve családos gazdasági cseléd részére egy külön szobából és külön kamrából álló száraz, egészséges lakást szolgáltatni.

2. §. A gazdasági cselédek lakásául szolgáló szobák mindegyikének oly terjedelműnek kell lennie, hogy minden egyes felnőtt egyénre legalább 12 köbméter légtér és 4 □ méter terület jusson.

A szobák magasságára, valamint az ablakok és ajtók méreteire nézve a 8654/V. és 1898. sz. belügyminiszteri rendelettel megerősített vármegyei I-ő számú építkezési szabályrendelet 11. és 15. §§-nak rendelkezései mérvadóak.

3. §. A birtokos (bérlő) gondoskodni tartozik, hogy minden gazdasági telep tisztán tartott, emberi élvezetre alkalmas ivóvízzel ellátva és a csapadéktól víznek a cselédlakástól való letolyása biztosítva legyen.

A pöczegödőr, trágya- és személtelrakodó helyek az épület falától legalább két méter, a kutaktól pedig legalább 10 méter távolságban létesítendőek.

4. §. Minden oly gazdasági telepen, mely a községi — a hova tartozik — 3 kilométernél távolabb esik és a melyen 50-nél több lélek lakik, a tulajdonos (bérlő) egy ragályzó betegek elkülönítésére szolgáló berendezett helyiségről gondoskodni tartozik, melybe az ily beteg addig, míg közházba szállítható, elhelyezendő.

5. §. A városi hatóság a városi orvos, a községi előljáráások pedig a községi (kör) orvos, illetve a hol ilyen nincsen, a járásorvos közbejöttével, a gazdasági cselédlakásokat évenként megvizsgálja és a tapasztalt hiányokról az I. foku egészségügyi, illetve az I. foku gazdasági cselédügyi hatóságot további intézkedés végett értesíteni kötelesek.

6. §. A földbirtokos, bérlők és gazdák gazdasági cselédeknek ezen szabályrendeletben foglalt követelményeknek megfelelő elhelyezéséről, illetve a családok számához mérten szükséges cselédlakások felépítésére vagyis átalakításáról a törvény életbeléptetésétől számított 10 éven belül, azaz 1917. év végéig gondoskodni tartoznak.

7. §. Ezen szabályrendelet megszegése kihágás s a mennyiben a cselekményre az 1876. XIV. t.-cz., az 1879. XI. t.-cz. vagy az 1907. XLV. t.-cz. súlyosabb büntetést nem szab, 50 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A kiszabott büntetéspénzek az 1908. XX. t.-cz. 23. §-ában megjelölt czélokra fordítandók.

8. §. Jelen szabályrendelet a kihirdetési napot követő negyedik napon lép életbe és végrehajtásával az alispán bizatik meg.

48668. szám VI—I. — Jóváhagyom azzal, hogy az 1. §-ból ezen szavakat: „tüzhellyel ellátott” törültem, mert a lakoszoba egyszersmind konyhahelyiség is nem lehet; — a 2. §. második bekezdésében hivatkozott építkezési szabályrendelet közelebbi megjelölésű ezen szavak: „a 8654/V. e. 1898. sz. belügyminiszteri rendelettel megerősített” felveendő; — az 5. §. kiegészítésül az „I. foku egészségügyi” szavak után ezen szavak: „illetve I. foku gazdasági cselédügyi” felveendő; — a 6. §-t úgy helyesbitem, „hogy az átalakítások legkésőbb 1917. évi október 31-ig eszűzölendők”; — a 7. §-t oda helyesbitem, „hogy a szabályrendelet megszegése kihágás s a mennyiben a cselekményre az 1876. XIV. t.-cz., az 1879. XI. t.-cz. vagy az 1907. XLV. t.-cz. súlyosabb büntetést nem szab, 50 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő,” végül a

8. §-t, tekintettel az 1879. évi XL. t. cz. 9. §-ára, úgy módosítom, hogy a szabályrendelet a kihirdetési napot követő negyedik napon lép hatályba. — Budapest, 1909. évi július hó 3-án.
Mezőssy, államtitkár.

Felhívás és kérelem.

A rimaszombati dalárda 1884. aug. 6—11-ik napján aratta Miskolcra legelső nagy diadalát az országos dalárverseny alkalmával. — E győzelemnek negyedszázados emlékét legmúltóbban úgy ünnepelhetjük meg, ha ezen testületet hamvaiból felélesztve új életre keltjük. Tudunkkal Rimaszombati város a sohasem rendelkezhetett annyi szakképzett és physicalag is képes férfival a dalművészet terén, mint ma; és sohasem volt nagyobb szükségére társadalmunknak egy olyan testületre, mely a tagokra és osztályokra vált közönséget a dal varázsának aegise alatt egyesítse.

Ez vezet bennünket akkor, midőn egész tisztelettel felhívjuk és felkérjük mindazokat, kik a dalművészet iránt bármi tekintetben érdeklődnek, hogy t. hó 22-én (vasárnap) d. e. 11 órakor a városház tanács-termében a fenti cél megvalósítása érdekében megjelenni kegyesek legyenek.

Rimaszombat, 1909. augusztus 12.

A szervező-bizottság.

Hírek és vegyesek.

Személyi hírek. Bernáth István kerületünk országgyűlési képviselője, családijával ide érkezett rövidebb nyaralásra.

Marton János, a rimamurány-salgótarjáni vasúti részvénytársulat főügyésze e héten családijával szintén ide érkezett nyaralni s ipójánál: Bornemisza László alispánnal szállt meg.

Zehery Lajos kir. járásbíró családijával, dr. Zehery István kir. törvényszéki orvos és vármegyei orvos házához érkezett nyaralni.

Dr. Löcherer Tamás kórházi igazgató t. hó 10-én érkezett haza 4 heti szabadságidejéről és átvette a kórház vezetését, hol idáig dr. Kármán Aladár helyettesítette, ki pedig családijával 4 hétre Balatonfüredre távozt nyaralni.

Dr. Kovács László városi polgármester Parádafürdőre hazaérkezett. Institorisz Endre városi ügyész pedig Buziás- és dr. Gyürky Pál városi főjegyző Pöstyén fürdőbe távoztak pár heti kúrára.

Kinevezés. Gundelinger József miniszteri segéd-fogalmazó, főispáni titkár, a belügyminiszter valóságos fogalmazóvá nevezte ki.

Uj vasúti főnök. A nyugdíjazás folytán megüresedett tiszolci máv. állomás főnökévé: Plank K. eddigi veresközi állomástönök lett kinevezve.

Főuri vendégek Széchenyi László gróf és Vánderbild Gladis kedden Rozsnyón keresztül automobiloztak s Betlérben Andrássy Géza gróf vendégei voltak.

Ritka adomány. Süteő István helybeli ügyvéd, ki köztudomás szerint igen sokat ajándékoz jótékonyra, mostan azzal lepte meg a rimaszombati ref. egyházat, hogy egy 11400 koronába került új hangverseny-organát ajándékozott temploma részére. A régi organa pedig, melynek átalakítási költségei 3500 koronába kerültek, melyet szintén Süteő István viselt, az egyház a nem régen épített rutkai ref. templomnak ajándékozta. A nemes lelkű adományozó nevét tehát két helyen is megörökítette és a rimaszombati ref. egyház is. A felső Magyarországon páratlanul álló rimaszombati új ref. organa Augster József híres organagyáros műhelyéből került ki. Az új organának 22 fő és 19 mellékvaltozata van. Ha a templomban az új organa teljesen tel lesz építve, bővebben fogjuk ismertetni.

Polgármesteri választás. Az elhalálozás folytán megüresedett Dobsina r. t. városi polgármesteri állásra, a választás Bornemisza László alispán elnöklété alatt folyó hó 24-én fog megtartatni. A választásnak nagy érdeklődéssel néznek elébe, mert 5 pályázó jelentkezett.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a kir. tanfelügyelőkhöz körrendeletet intézett az iparos és kereskedő tanonciskolák fejlesztése érdekében. A miniszter e czélból az iskoláknál folyó évi szeptember 1-től 1911—12. tanév végéig terjedő időre szakfelügyelőket nevezett ki, és pedig: Lukács János kassai áll. felső ipariskolai cz. igazgatót a gömörmegeyi ipariskolákra nézve, s külön a rimaszombati és rozsnói keresk. tanonciskolákra nézve: Péter János budapesti székesfővárosi felső kereskedelmi iskolai igazgatót bízta meg a szakfelügyelettel.

Eljegyzés. Oláh Karesi, az Oláh Gyula bandájának virtuóz gondnokása, ki mostan jött haza a katonai szolgálatból Boszniából, e héten váltott jegyett Percics Annával Miskolcra. — Azt kívánjuk e kedves kis czigánynak, hogy olyan boldog legyen az ő házassága, mint a milyen sok örömet okozott ő gondnokájával a mi fiatalágunknak.

Záróvizsga. A helybeli m. kir. földműves iskola II. éves tanulójának záróvizsgálója folyó hó 20-án, délelőtt 8 órakor veszi kezdetét, melyre az igen tisztelt szülőket és érdeklődőket ez uton is meghívja az Igazgatóság.

Kirándulás. A kies Vepor és Szinyecz hegyeket — mint értesülünk — e nyár folyamán sűrűn látogatják a kirándulók. E hét folyamán Bernáth István országgyűlési képviselő családijával és a Baksay család tettek szép kirándulást. A kirándulónak Bobok Tivadar figyelmes társulati erdőmester szolgál szíves utmutatásokkal és segédkezéssel. Ha nem családunk, a kirándulás iránti kedvet pedig Horváth Zoltán főgimnáziumi tanár ébresztette fel és fokozta.

Iskolai értesítés. A dobsinai m. kir. állami polgári leányiskolában és a füljé csatolt női kézimunka-tanfolyamban (ruhavarró ipariskolában) az 1909—1910. iskolai év a folyamatban levő építkezés miatt október hó 1-én kezdődik.

Búcsú. Az idő rövidsége miatt csak ez uton bucsuzik el ismerőseitől és jó barátaitól dr. Lemberger nyirbátori rabbi és neje: Singer Aranka.

Halálozás. Egy szép reményekre jogosító s mindenki által szeretett gyermek, ki szüleinek egyik büszkesége s boldogságának egyik tényszerzője volt, hunyt el Rimaszombtatban e hó 9-én. Ez örökös mosolygó, derült arcú gyermek Farkasfalvi Farkas Zoltán nagybirtokos és neje szül. Zólyomi és királyfalvi Glos Mária 11 éves fia: Fibián volt. — Elhunyt a nemcsak a szülőket borította mély gyászba, nemcsak a rokonok lelkét vonta be a bánat sötét fellegével, de megdöbbentette mindazokat, kik a négy Farkas-gyermekek ismerték. — Ezek között különösen az elhunyt volt a gyermek-sereg kedvence. — Hiszen a Tamástalván lakó iskolába járó fiukat kocsiszámra hordta minden reggel a városba és szállította haza iskola végeztével, nem tekintve se rangra, se vallásra, se születésre. — Szinte jól esett romlatlan szívének, ha kis pajtásaival bárhol és bármikor jót lehetett. — E mellett merész lovas; testvéreivel együtt a kiterjedt birtok kezelésében édes atyjának jobb keze volt. — Súlyos operáczióknak kellett átésznie, melyhez hártva gyulladás is járult, mi a kedves életet kioltotta. Hasztalan volt az orvosi tudomány, eredménytelen az apa hó imája s az édes anya önfeláldozó végtelen szeretete. Koporsója felett Pósa Lajos radnóti ref. lelkész mondott költői képekben gazdag beszédet és lélekemelő imát. A koporsókkal borított koporsót 11-én szállították Dúlházára s helyezték ott el a családi sírboltba, mely alkalommal Varga Antal bákai lelkész bucsuztatta el szívet megrázó szép beszédében a korán elköltözöttet. E roppant veszteségről a család a következő jelentést adta ki: Farkasfalvi Farkas Zoltán és neje: Zólyomi és Királyfalvi Glos Mária Balás, Zoltán és Atilla gyermekeikkel, valamint a nagyszámú rokonság nevében is mélyen megsomorodott szívvel jelentik forrón szeretett kis fiók, imádott testvérkéjüknek, illetve rokonuknak Fibiánnak: folyó évi augusztus hó 9-én délután 3 órakor, 11 éves korában történt gyászos elhunytát. — Felejtethetetlen drága kis halottunk földi maradványai felett az ev. ref. vallású gyász-szertartás folyó évi augusztus hó 11-én délután 2 és fél órakor Tamástalván fog megtartatni. — ugyancsak délután 6 és fél órakor pedig Dúlházán a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. — Áldás és béke lengjen a drága porjai felett.

Ritka vadász zsákmány. Andrássy Károly gróf az éjszakai jegestengeren tett tanulmányai és vadászati utjáról Fazatért a betléri kastélyba. A vadász zsákmány közt a legelső helyet foglalja el egy óriási anya jegesmedve, melynek két bocscsát is sikerült elotgni. A két boes már utban is van a betléri vadasházba, míg az anya jegesmedve bőre kikészítés alá esik.

A ratkói vasút ügye. A Ratkó és a Balog-völgyről arról értesülünk, hogy a sokaknak csak álomnak tűnő Ratkó-rimaszombati vasút kérdése mindinkább közeledik a megvalósulás pontjához. Bár nagy az ellenáramlat a Sajó-völgyéről a vasút ellen, mert az ottani érdekeltség Tornaljára szeretné a vasutat bevezetni, ezzel szemben mégis most már erős és alapos a reményünk, hogy e vasút csakugyan kiépül és a közérdeket képviselő nagyobb érdekeltség győzelme folytán Ratkó-Rimaszombat lesz összekötve. Örömmel halljuk és csak üdvözölhetjük a balogiakat, hogy 30000 forintot szavaztak meg a vasútra és hogy a jó példát követi Lipócz, Gesztos stb. községek. Nagy dolognak kellett történni, hogy e községek, kik nem régen még fáztak és életrévaló, egészséges eszmétől, most hirtelen oly lelkes kedvet kaptak. Nem tudjuk, ki ez ügynek hirtelen támadt apostola, de azt méltán nagy dicséret illetheti és ezen községek soha okosabban nem cselekedtek, minthogy a legmesszebb határokra terjedő anyagi áldozatokra határozták el magukat. Ennél a két völgy községei hasznosabb és értékesebb befektetést soha sem tehetnének, mert ha a vasút kiépül rövid idő alatt, eddig a világtól elzárt községek egészen más képet fognak nyerni. Nemcsak a nagyobb műveltség fog e községekbe beköltözni, de az ottani szorgalmas nép által nagy előszeretettel folytatott hálaló, viasz stb. kereskedés is nem képzelt nagy mértékben fog fellendülni. E mellett pedig különösen a fa- és magnésitipar s ki tudja még, hogy a mit nem rejtő bányászat fog nagy mértékben fellendülni és a lakosságot a boldoguláshoz közelebb vezetni. — Félre kell tehát tenni a rosszakaratu előítéleteket s erősen és kitarotán kell a harcot a nem indokolt ellenáramlattal telvenni. Ha más nem, már elég indok az, hogy a két völgy lakossága mindentéle hivatalt és szükségleti forrást Rimaszombtatban talál fel s minden ügyes-bajos dolgát egy utjában elvégezheti. A jó hír tehát, mit kapunk, igaz legyen és akkor okvetlen meg lesz a vasút.

Halálozás. Miskolc József Lajost, a széleskörben ismert czukrászda tulajdonost súlyos betegség érte. Egyetlen fiacskája Pistuka e hó 14-én hosszas szenvedés után Rimaszombtatban elhunyt. Az édes apa egyetlen öröme szállt sírba e gyermekkel, ki virágkora teljében elköltözött édes anyját követte az öröklét hónapja. Legyen csendes a gyermek örök álma édes anyja kebelén!

Ünnepély. A helybeli kath. olvasó-egylet, a régi szokáshoz híven, ez évben is megünnepeli Szent István első magyar király emléknapját. Este 8 órakor az egylet udvarán társas vacsora lesz, a mely alatt a nap jelentőségét ünnepi beszédben fogják méltatni. A vacsora után táncmulatság lesz reggelig. A belépő-díj a vacsora és a táncmulatságra 2 kor. 40 fill., tisztán a táncmulatságra 1 kor. 20 fill. A rendezőség ez uton is mély tisztelettel hívja meg az érdeklődő közönséget annál is inkább, mert a mint a mult fényesen igazolja a katolikus egyleti szent István-napi mulatság egyike azoknak, a melyek a legfényesebben szoktak sikerülni.

Baleset. Bártta fürdőről kapjuk a hírt, hogy a városunkbeli származású Löcherer Gyula ottani gyógy-szerész, a napokban a városból fürdői gyógytárába sietett kis fiával egy motor-biciklín. Utközben azonban az egyik személyszállító fürdői automobil, melyen csak a sofförült — elütötte. A kis fiu a motor kosarában ült, az ütközés folytán tehát egyszerűen kirepült s így nagyobb baja nem történt. Azonban az apa, ki vezette a motort, azzal együtt egy árokba esett és eszméletlenül terült el. Ezer szerenese, hogy súlyosabb zúzódásokon kívül nagyobb baja nem esett. A lelketlen sofför elhajtott és a szerenészetlenül jártakot segély helyett az ut melletti árokban hagyta. Meg vagyunk győződve, hogy a hatóság szigoruan fogja a soffört megbüntetni.

Katonai átvonulás. A miskolci tüzérezredek folyó hó 14-én fognak városunkon át, a Zólyom-megyei nagyszalutnai lögyakorlatokról hazavonulni. — A losonci 25-ik gyalogezred és a beszterezebányai vadász zászlóalj pedig folyó hó 24-én fog városunkon átvonulni a kassai nagy gyakorlatokra.

Köszönet. Mindazon ismerőseim és barátaim, kik a messze távolból is f. évi augusztus hó 8-án, születésümmek 80-ik évfordulója alkalmából üdvözölni szívesek voltak, fogadják ez uton is hálás köszönetem nyilvánítását. — Rimaszombat, 1909. augusztus 9-én.
Szabó József, ny. banki pénztárnok.

Halálozás. E héten esütörtökön hunyt el Fráter Sándor ügyvédi írnok, dr. Fráter Sámuel ügyvéd fiúve. Az elhunyt eredeti vicezeinél fogva általános ismert és kedvelt egyéniség volt. A télen jubilálta a műkedvelői előadások 50-ik sugói szereplését, a mikor élményeiről egy ügyes felolvasást is tartott a polgári olvasókörben rendezett cabaré-estélyen. Olyan ügyes sugó volt, hogy még a jobb társulatok is megirigyelhetők e tehetségét, s e mellett kitartó, türelmes műkedvelője e nehéz szereplésnek. Temetése pénteken ment végbe nagy részvét mellett.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, a kik felejtethetetlen emlékü drága jó feleségem elhunytá alkalmából részvétőket fejezték ki vagy végzettségén megjelentek, ez uton fejezem ki családommal együtt hálás köszönetemet. — Fazekaszaluzsány, 1909. augusztus 12.
Jákóci János, néptanító.

Halálozás. Lengyel Sámuel, városunk kiváló polgárát, közvetlenebbül fiát: Istvánt súlyos csapás érte, unokája, illetve fia: Laccika e hó 12-én korán elhunyt, édes anyja után költözött. — Legyen álma csendes s a szomorgó feleket vigasztalja a gondviselés!

Dinamittal öngyilkosság. „Sajóvidék”-ben olvassuk, hogy Benczo Mátyás rozsfalvi lakos nemrégiben tért haza Amerikából. Vasárnap délen háza előtt a fa alatt üldögélt, mikor hívta a felesége ebédelni. Az ember azonban, mivel akkor is a gyomorhaj gyötörte, nem ment, hanem fájdalma miatti elkeseredésében, vett egy dinamit-patront s szájába tette. Mikor felesége a gyújtózsínort serezezni látta, kikapta a szájából. Ekkor a dinamit az asszony kezébe sült el, elszakítva karját és súlyosan megsebesítve fejét. Mikor az asszony ájulva terült el a földön, a férj bement lakásába, magára zárva az ajtót s egy másik dinamittal roncsolta szét a fejét. A férj szörnyet halt, felesége pedig a kórházban a halállal vívódik.

Rimaszombati pontos idő. Egy nevezetességünk megint van a sok között. Ugyanis nincsen városunkban két óra, mely egyformán járna. Ez ideig csak a zseboráknál volt meg a lényeges különbség, ma már azonban a toronyóra és más hivatalos időt jelző óraművek között is meg van. Így napok óta figyeljük, hogy a városi toronyóra, a vasúti jelzőharang, a konzervgyár, az acélglyár, a mezőben dolgozó gépek sípjai, mind más és más időben jelzik a deket stb. — Ez ugyan nem nagy baj, mert erre a közönséggel szemben kötelezve senki sincsen, de ha már van óra, legalább egyformán járjon. — Ha a város vett volna a Liga sorsjegyeiből, talán nyert volna egy pontos toronyórát.

Mulatságok. A nagyrocezi sport-telep javára f. hó 19-én Nagyrocezen műkedvelői előadással egybekötött táncmulatság lesz az ottani nagyvendéglő termében. A mulatság sikerén egy ügyes rendező-bizottsági gárda élén különösen Neogrády Antal festőművész bájos és kedves neje fíradozik.

A putnoki ifjak pedig ma este 8 órakor rendeznek műkedvelői előadással egybekötött és igen sikerültnek ígérkező táncmulatságot a putnoki fürdőben. A mulatság hogy is ne sikerülne, mikor az örökifju és minden áldozatra kész Fekete Nándor áll annak élén, mint vigalmi-elnök.

Hangverseny Dobsinán. Szépen sikerült hangverseny volt e hónap 7-én este, a dobsinai jégbarlang Koresolya-nagyszállójában. A gazdag program minden egyes számát nagy tetszéssel fogadta a nyaralókból és a környék közönségéből álló szépszámu hallgatóság. Különösen Fejér Malvínának Hüdopkó Istvánné zongorakiséretével előadott nehány dala, Aczél Ilona és Sebestény Géza szavalata, Dvorszák Babynak és Józsiának Axmann Béláné zongorakiséretével előadott duettje és ifj. Simay Gyula trétás szavalata aratott sok tapost. Hangverseny után tombola és reggelig tartó tánc volt.

Tüzeset. Lapunk zártakor kapjuk a hírt, hogy Rimakokován esütörtökön este 7 órakor Knöpfler Károly fűrésztelepen tűz támadt. A kész faanyag egy része pár pillanat alatt a lángok martaléka lett. A rimakokovai tűzoltóság Füzy Rezső parancsnoksága alatt, Pogány vasútépítési mérnök munkásai segítségével oly derekas munkát végzett, hogy a tűz az égő egy raktáron kívül, sem a tőszomszédságban levő fűrészpületekre nem terjedhetett, sem pedig a nagy készletben levő faanyag kárt nem szenvedett. Füzy Rezső főparancsnok csak éjtél után oszlatta széjjel az eltáradt tűzoltóságot.

Mulatság. Fényesen sikerült mulatságot rendezett az elmúlt vasárnap a dobóczai róm. kath. Olvasókör, a melyen a vidékről s városunkból is többen megjelentek. A mulatság alatt Bencsik Sándor hittanár lelkes szavakkal üdvözölte a rimaszombati olvasó-egylet nevében a dobóczai társjegyletet, egyetértésre, egymás támogatására s a katolikus egyletek elé kitűzött magasztos czélért való küzdelemre buzdított az egylet tagjait. A mély hatást keltő szavakra Ninger Ferenc plébános válaszolt, meleg szavakban köszönte meg az idegenek érdeklődését s pártfogását — jól esik, ugyan — lelkünknek, hogy a kis község érdekeit, javát előmozdító, annak még romlatlan lelkét őrző, még most kicsi, de fáradságot nem ismerő kör működését másutt is észrevették s szeretettel sietnek segítségére s pártolására. Melegen üdvözölte a rimaszombati kath. olvasó-egyletet, mint társjegyletet s a távolból megjelent vendégeket. A mulatság reggelig tartott.

Tornaljai vásár. A miskolci Kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, miszerint Tornaljai községben minden év augusztus hó 23 és 24-én országos kirakó és állatvásár tartassék.

Galambposta Rozsnyó és Budapest között. Maléter Géza és Balogh Rudolf budapesti galambtenyésztők kitanított postagalambjaikkal felküldték egy ismerősüket Rozsnyóra, a hol több Budapestre ismerősökhöz címzett levelet akasztottak a galambok nyakába. Az első galambot reggel 6 órakor indították utnak, s aznap délelőtt 9 órakor már Budapesten volt a galamb a Hegyaljai-úton lévő galambtelepen, a hol lekasztották nyakáról a kis levélkét, mely egy hírlapirónak volt címezve. A többi galamb is ily időközökben érkezett meg. A postagalamb tehát a Rozsnyó-Budapest közti 277 kilométernyi utat 3 óra alatt tette meg, tehát majdnem 93 km. óránkénti sebességgel röptette a levelet rendeltetési helye felé. Amíg tehát a levél a vonaton 9 óra alatt érkezik meg Rozsnyóról Budapestre, addig a galamb három óra alatt juttatja azt a címzett kezéhez.

Felhívás. Városunk polgármesterétől vettük a következő közérdekű felhívást: „A vármegye alispánjának folyó évi 8644. számú végzése folytán felhívom a város közönségét, hogy a m. tud. akadémia által történő törzskönyvezés végett tulajdonukban lévő keleti nyelvű kéziratokat és kodexeket a polgármesteri hivatalnál jeltessék be.”

Szerkesztői üzenetek.

Jolsvavölgy. Állatküsz ézimen hozzáuk küldött panaszának kétséggyel helyt adtunk. Ha pedig felhívásunknak sem lesz meg az eredménye és a hatóság magosít keménységű szive erre sem lágyul meg; azon esetben sziveskedjék panaszával közvetlenül az alispáni hivatalhoz fordulni a hatóság nembánomsága megszüntetése céljából.

M. S. Haacs. Kívánságának csak a „Nyiltér”-ben adhatunk helyet. Ha tehát ezt kívánja — sziveskedjék sajátkezőleg megszövegezni és beküldeni.

Eladó fejős tehének és gazdasági eszközök.

Bátka községben fekvő birtokom bérbeadása következtében 15 drb. tiszta siemetháli-faj fejős tehén — ezek között 8 drb. szopós-borjával együtt, — továbbá a rimaszombati m. kir. földműves iskola tehén-szetéből vásárolt 2 éves telivér siemetháli tenyészbika, szabadkézből eladatik.

Ugyanott eladtnak a következő gazdasági gépek és eszközök u. m.: egy kevéssé használt kettős tuskéhenger, egy 13 soros Külme-féle Hungaria-drill vetőgép, 6 drb D. & M. jegyű, eredeti Sack-féle egytetemes aczéleke taligával, 3 drb. Clayton & Shuttleworth-féle kettős eke, egy onnan vett gabonatisztító rosta, egy ruganyos tejhordó szekérke és több apróbb gazdasági eszköz.

Bővebb felvilágosítás nyerhető **Sebők Bálint** ispánnal **Bátkában**, vagy alólírott tulajdonosnál **Rimaszombatban**. **Bornemisza László.**

ELADÓ HÁZAK.

A **Zsodoma-utca 8. sz.** alatti beltelek a rajta lévő kő és faházakkal, mintegy 300 □-l kerettel; valamint a **Losonczy-utca 17. sz.** alatti beltelek kő és faházal, kerettel eladók. Értekezhetni: **Varga István** magánzóval vagy **Szabó István** mészárossal Rimaszombat. 2-4

A gazdaközönség szives figyelmébe!

Kiválóan tejelő 40 db. bonyhádi, siemetháli és keresztzett-fajú fejős tehének — válogatott egyedek — bérlet megszűnése miatt eladók.

Eladó továbbá: egy db 2½ éves telivér bonyhádi és két db. egy éves siemetháli jó hágo képességű **fajbika**;

17 db. 2½ éves bonyhád-siemetháli **üsző**;
460 db. válogatott **merinó anyajuh** és 17 db. **tenyészkos**, melyből 3 db. fríz, mind válogatott egyed.

Eladó az egész gazdasági holtleltár: járgány, szeeskavágó, csöves-tengeridaráló, mindenféle talajművelő eszközök és tejgazdasági felszerelések stb.

Megtekinthető naponta, érdeklődőknek pedig szivesen válaszol: Ungár Ábrahám Dulháza (Gömörmege) u. p.: **Bátka** Vasut: Rimaszécs. (1-2.)

Tölgyfaeladási hirdetemény.

3613. sz. — Rimaszombat r. t. város tulajdonát tevő: 1. A Szabadka-pusztai erdőrészen levő 145 drb 4463 m² 841 korona becsértékű;

2. a kis erdőben 79 drb 8866 m² 1775 korona becsértékű; s a

3. Kurinez-pusztai erdőrészen 144 drb 12134 m² 2184 korona becsértékű tölgy épületi és műta-készlet folyó évi **szeptember hó 30-áig** a polgármesteri hivatalba beadandó zárt írásbeli ajánlat után eladatik.

Kikiáltási ár a becsérték. Ajánlat tehető az egész készletre, vagy egyes csoportokra külön is.

Bánatpénz a becsérték 10%-a, melynek a városi pénztárba történt beszolgáltatásáról szóló nyugta az ajánlatához csatolandó. — A tamennyiség kéreggel értetendő. Az erdőrészek a rimaszombati vasuti állomástól 5-7 kilométer távolságra vannak.

A vételár az árverés napjától számított 8 napon belül összegben befizetendő.

Kiszállítási határidő 1910. évi márczius hó 30-án Rimaszombat, 1909. augusztus hó 14-én.

1-2. **Dr. Kcvács**, polgármester.

Uj! Üzlet megnyitás! Uj!

Van szerenésém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **folyó évi augusztus hó elején — Kossuth-utca 1. sz., Kern-féle ház** (sarok helyiségben), — egy a mai kor kívánalmainak minden tekintetben megfelelő

fűszer-, bor-, ásványviz- és csemege-különlegességi üzletet

nyitottam, hol a legszolidabb alapokra fektetett üzleti elvem mellett áruimat a legelső termelőktől szereztem be, miáltal azon kellemes helyzetbe jutok, hogy áremelkedés nélkül is pontos kiszolgálás mellett a legfrissebb és legjobb árukat hozhatom forgalomba.

Azonkívül a téli időnyre társas összejövetelekre, jourokra szandvichek készítését, hideg felszelteket tálakra, zsardinetteket díszes kosarakba izléses díszítések mellett mindenkor díjmentesen elvállalok.

Bel- és külföldi szakismereteim által azon kellemes helyzetben leszek, hogy a n. é. közönség legmagasabb igényeinek is kifogástalanul eleget tehetek, miszerint a n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel:

IMREH SÁNDOR.

fűszer- és csemege-kereskedő Rimaszombat.

Két butorozott szoba.

A Ferenczy-utczában — a főgimnáziummal szemben — két elegáns butorozott, külön bejárattal bíró szoba azonnal kiadó. — Értekezhetni lehet ugyanott **Gömöri Ede** tulajdonossal. (1-*)

A közönség figyelmébe!

A helybeli gőz- és kádfürdőben a fürdési idő **augusztus hó 1-étől** következőleg lett megállapítva:

A gőzfürdő nyitva van:

1. Urak részére: Hétfőn, szerdán, szombaton egész nap reggeltől 6 óráig, 8 óráig.

Csütörtökön csak délig, vasárnap délelőtt rendes napi árak mellett; — **délután 50%** árengedménnyel.

2. Nők részére: Kedden és pénteken egész nap reggeltől 6 óráig, este 8 óráig.

Csütörtökön **délután 50%** árengedménnyel.

Porcellán és kádfürdők mindig egész nap nyitva vannak reggeltől 6-8 óráig.

Ugyancsak naponta reggeltől 6-tól este 8 óráig a **közönség rendelkezésére áll a szakszéri vezetése mellett berendezett hidegviz gyógymód is, mely különösen ideggyöngye, neurastheniás egyéneknek kiválóan ajánlatos. A kezelés orvosi utasítás szerint történik!**

Díjszabás a következő:

Egyszeri fürdésre — dörzsöléssel és tyukszemvágással — gőzfürdő-jegy	1 K 20 fill.
12 bérlet-jegy	12 K — fill.
Tanuló-jegy darabonként	K 80 fill.
Egy porcellán-fürdő lepedő és törülközővel	1 K 20 fill.
Kádfürdő-jegy	K 60 fill.
Lepedő	K 16 fill.
Törülköző	K 06 fill.

Rimaszombat, 1909. július 31. Tisztelettel: **A fürdővezetőség.**

Kiadó bolt — eladó ház.

A város legforgalmasabb helyén, az **Andrássy-utca és Tompa-tér sarkon** levő első számú emeletes házban egy kisebb bolt azonnal bérbe vehető. — **Kossuth-utca 41. számú** ház, szépen rendezett udvarral és kerttel eladó. Venni, vagy bérletni kívánók értekezhetnek: **Andrási László** fényképésszel. (3-*)

Pályázati hirdetemény.

A N. M. Belügyminisztériumnak f. évi 7811. sz. alatt kelt rendeletével rendszeresített s a vezetésem alatt álló **rimaszombati m. kir. állami gyermekmenhelynél** a N. M. Belügyminisztériumnak 4658. 908. számú rendeletében meghatározott kezdő fizetéssel alkalmazandó **díjnoki állásra** pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni óhajtokat, miszerint pályázati kérvényeiket születési kivonattal, illetőségi helyhatósági igazolvánnyal, egészségi és végzett tanulmányaikról szóló bizonyítvánnyal felszerelve közvetlenül vagy jelenlegi alkalmaztatásuk esetén hivatali előjárásuk után a m. kir. állami gyermekmenhelynél a **f. év augusztus hó 23-ának** déli 12 óráig adják be.

Rimaszombat, 1909. augusztus hó 12-én. **Dr. Löcherer**, igazgató-főorvos.

ISKOLAKÖNYVEK

ódon és uj állapotban; továbbá mindenféle iskolai szerek nagy választékban kaphatók:

Ifj. Rábely Miklós

könyv- és papirkereskedésében Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 8.

Iskolakönyvek jutányos áron azonnal beköttetnek.

Kereskedő tanulóul.

Egy 13-14 éves fiu, — a ki kellő iskolázottsággal bír, — kereskedő tanulóul azonnal felfogadtatik **Jolsván, Hoffmann Miksa** kereskedésében.

Hirdetemény.

A néhai **özv. Stelkovich Istvánné szül. Miksch Anna** hagyatékához tartozó s a rimaszombati I. sz. tjkvben B. 2. és B. 3. alatt az örökhagyó nevéne álló s A I. 1-2. sorsz. 30, 31., 32. és 1634. hrsz. alatt foglalt belső ingatlanok és telépitmények szabad kézből eladók.

Az eladni szándékoltt ingatlanok bárki által bár-mikor megtekinthetők.

Vételi ajánlatok alólírott végrendeleti végrehajtónál **1909. szeptember 3-ig** írásban nyujtandók be. Kelt Rimaszombatban, 1909. augusztus 15-én.

Lukács Géza,

vm. fíző végrendeleti végrehajtó.

Kiadó bolt lakással.

Rimaszombatban az Erzsébet téren, eddig **Stehlnszky Ignác által ékszer-üzletül használt** bolt és a mellette lévő lak-helyiség **1910. év május 1-étől** több évre bérbe kiadó. — Bővebb értesítés nyerhető: 2-3. **SÜTEŐ ISTVÁN** ügyvéd urnál.

Hirdetemény.

4564. tkv. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik: miszerint a m. kir. államvasutak **Feled-tiszolczi vonala** számára az alább megnevezett határokbán kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelettségére a hely színére a következő határnapok tüzetnek ki, ugymint: Rimaszombat községre nézve **1909. szeptember hó 7-nek** dél-előtti 9 óra; Rimaszombat vasuti állomásra.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előter-jesszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, ugy a teljegyzett szolgáltnak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Egyuttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokbán a fent nevezett vasutvonal számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kített kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenzi akarnak, vagy ezen összegre bármí czím alatt igényt tartanak; ezeket 1909. évi szeptember hó 19-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsek, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezental a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekkönyvi hivatalban betekinthező.

Kelt Rimaszombat, 1909. augusztus hó 5-én a kir. törvényszék, mint tkvi hatóságnál.

Dr. Musotter, kir. tszéki bíró.